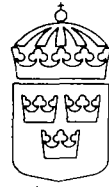

Regeringens proposition

1988/89:51

om bemyndigande för regeringen att meddela
föreskrifter om tull för äpplen och päron

Prop.
1988/89:51

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 3 november 1988.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Anita Gradin

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att – med avvikelse från vad som föreskrivs i tulltaxelagen (1987:1068) – under en begränsad tidsperiod meddela föreskrifter om tull för färska äpplen och päron. Genom bemyndigandet, som föreslås bli intaget i en särskild lag, blir det möjligt för regeringen att införa de tullsatser för äpplen och päron om vilka förhandlingar förs inom ramen för det allmänna tull- och handelsavtalet (GATT) med Förenta staterna och Europeiska ekonomiska gemenskapen (EEC). Den nuvarande importregleringen i fråga om äpplen och päron kan därmed avvecklas. Tullsatserna för bl.a. fryst frukt föreslås oförändrade. De nya reglerna föreslås träda i kraft den 15 december 1988.

Lag med bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om tull för äpplen och päron

Härigenom föreskrivs att regeringen – med avvikelse från vad som föreskrivs i tulltaxelagen (1987:1068) – bemyndigas att för tiden den 15 december 1988–den 31 december 1989 meddela föreskrifter om tull vid import av äpplen och päron ur tulltaxenr 08.08 tulltaxelagen.

2 Förslag till

Lag om ändring i tulltaxelagen (1987:1068)

Härigenom föreskrivs att 8 kap. tulltaxelagen (1987:1068)¹ skall ha följande lydelse.

8 kap. Ätbar frukt samt ätbara bär och nötter; skal av citrusfrukter eller meloner

Nuvarande lydelse

08.11 Frukt, bär och nötter (även ångkokta eller kokta i vatten), frysta, med eller utan tillsats av socker eller annat sötningsmedel:

A. jordgubbar och smultron	100 kg	50:-
B. hallon		fri
C. andra:		

beläggs under hela året med samma tull som motsvarande färska produkter under den tid dessa är högst tullbelagda

08.12 Frukt, bär och nötter, tillfälligt konserverade (t.ex. med svaveldioxidgas eller i saltvatten, svavelsyrighetsvatten eller andra konserverande lösningar) men olämpliga för direkt konsumtion i detta tillstånd:

A. jordgubbar och smultron		17 %
B. äpplen		20 %
C. hallon		fri
D. andra:		

beläggs under hela året med samma tull som motsvarande färska produkter under den tid dessa är högst tullbelagda

Föreslagen lydelse

08.11 Frukt, bär och nötter (även ångkokta eller kokta i vatten), frysta, med eller utan tillsats av socker eller annat sötningsmedel:

A. jordgubbar och smultron	100 kg	50:-
B. hallon		fri
C. äpplen och päron	100 kg	25:-
D. andra:		

beläggs under hela året med samma tull som motsvarande färska produkter under den tid dessa är högst tullbelagda

¹ Lagen omtryckt 1987:1186.

08.12 Frukt, bär och nötter, tillfälligt konserverade (t.ex. med svaveldioxidgas eller i saltvatten, svavelsyrlighetsvatten eller andra konserverande lösningar) men olämpliga för direkt konsumtion i detta tillstånd:

A. jordgubbar och smultron	17 %
B. äpplen	20 %
C. päron	25:-
D. hallon	fri

E. andra:

beläggs under hela året med samma tull som motsvarande färska produkter under den tid dessa är högst tullbelagda

Denna lag träder i kraft den 15 december 1988.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 3 november 1988

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Feldt, Sigurdson, Hjelm-Wallén, S. Andersson, Bodström, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Hellström, Johansson, Hulterström, Lindqvist, G. Andersson, Lönnqvist, Thalén, Nordberg, Engström, Freivalds, Wallström

Föredragande: statsrådet Gradin

Proposition om bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om tull för äpplen och päron

1 Inledning

Den svenska konsumtionen av färska äpplen och päron har beräknats till ca 150 milj. kg äpplen och 40 milj. kg päron per år. Den svenska yrkesmässiga odlingens skördar av äpplen har varierat avsevärt, från som lägst 13,7 milj. kg år 1974 och ca 13 milj. kg år 1987 till de goda avkastningsåren 1979 och 1982 med 23,2 resp. 21,2 milj. kg. Odlingen av päron har minskat från 3–4 milj. kg i början av 1970-talet till för närvarande knappt 2 milj. kg. Antalet äppelodlare har minskat starkt, från drygt 1 500 i början av 1970-talet till drygt 600 vid mitten av 1980-talet. Den yrkesmässiga fruktodlingen är starkt koncentrerad till Kristianstads och Malmöhus län. I dessa län fanns år 1984 85 % av arealen, 90 % av skörden och knappt 70 % av antalet odlare. Koncentrationen är särskilt stark till de östra delarna av Kristianstads län. Antalet helårsarbeten inom produktionen av äpplen och päron har uppskattats till omkring 650. Av dessa är ca 185 säsongarbeten under skörden, vilket med en genomsnittlig anställningstid på 2 månader motsvarar drygt 1 100 personer.

Hemträdgårdsodlingen omfattar enligt tillgängliga beräkningar omkring 50 milj. kg äpplen och 15 milj. kg päron per år.

Importen av äpplen har under 1980-talet uppgått till mellan 55 och 85 milj. kg per år. Största leverantörer är EG-länderna (främst Frankrike, Nederländerna, Västtyskland och Italien), Argentina, Nya Zeeland, Chile och Förenta staterna. Importen av päron låg på 20–23 milj. kg fram till år 1987, då på grund av en dålig skörd i Sverige drygt 30 milj. kg importerades.

I Sverige har sedan år 1953 tillämpats ett s.k. trefasssystem för importen av äpplen och päron. Detta innebär att importen är föremål för övervakning, begränsningsåtgärder resp. helt fri under olika perioder av året. Under en första fas övervakas importen genom automatisk licensgivning utan kvantitativ begränsning. Under en andra fas tillämpas en kvantitativ importreglering, i praktiken ett importförbud. Under den tredje fasen är importen helt fri. Trefasssystemet ersatte en tidigare reglering och medförde en väsentlig importökning. Tidpunkterna för de olika faserna varierar från år till år beroende på den inhemska skördens mognad, omfattning och avsättning.

Statens jordbruksnämnd beslutar med stöd av bemyndigande i förordningen (JNFS 1987:25, ändrad senast 1987:161) om import- och exportlicenser inom statens jordbruksnämnds licensområde när licenskrav och importförbud skall införas resp. upphöra. Besluten har normalt föregåtts av mellan odlare och handel framförhandlade förslag. Systemet har dock de senaste åren utsatts för starka påfrestningar, eftersom parterna inte kunnat enas om datum för importförbudets hävande. Från handelns sida har nu deklarerats att man inte avser att delta i framtida förhandlingar.

Färska äpplen och päron är hänförliga till tulltaxenr 08.08 i tulltaxelagen (1987:1068). Tullen för äpplen är för närvarande 25 kr. per 100 kg under perioden den 16 juli—den 29 februari och för päron likaledes 25 kr. per 100 kg under perioden den 16 juli—den 31 december. Under resten av året råder tullfrihet för såväl äpplen som päron. Tullen är bunden i GATT.

Förenata staterna begärde i augusti 1987 konsultationer med Sverige om importregleringen för äpplen och päron. Man ansåg att regleringen var oförenlig med GATT och direkt stred mot avtalets artiklar XI (Allmänt avskaffande av kvantitativa restriktioner) och II:1 (Listor över medgivanden). Detta besvarades från svensk sida med att fruktimporten varit reglerad redan vid vår anslutning till GATT och att regleringen därför täcktes av det förbehåll för existerande lagstiftning som gjordes i vårt anslutningsprotokoll till avtalet. Om inte den svenska regleringen avskaffades, förklarade sig emellertid Förenata staterna ha för avsikt att begära att en s.k. panel tillsätts i GATT för att behandla frågan. Om regleringen i så fall skulle förklaras vara GATT-stridig, måste den avvecklas. Efter fortsatta konsultationer med Förenata staterna under år 1988 träffades en preliminär överenskommelse om följande system med viktullar som ersättning för den kvantitativa regleringen.

Importpris kr/kg	Tull kr/kg
—2,00	3,00
2,01—3,00	2,25
3,01—4,00	1,25
4,01—	0,25

De nya tullarna avses enligt överenskommelsen tillämpas under samma perioder som de nuvarande, dvs. den 16 juli—den 29 februari för äpplen och den 16 juli—den 31 december för päron. De föreslås vidare intationsskyddas i enlighet med en särskild indexklausul. I överenskommelsen ingår också att importregleringen avvecklas stegvis genom gränsöppning för äpplen den 15 december 1988 och den 15 november 1989 för att vara helt avvecklad år 1990. För päron avses gränsen öppnas den 15 november både år 1988 och år 1989 och regleringen därefter avvecklas helt. Möjligheten till en gränsöppning före jul redan detta år var en viktig anledning till att Förenata staterna föredrog att söka nå en förhandlingslösning framför att begära att en GATT-panel tillsätts.

GATT-bindningen av den gällande tullen för äpplen och päron måste frånträdas om de tullar som förhandlats med Förenata staterna skall införas. EEC har enligt GATT-reglerna i egenskap av huvudleverantör rätt att

begära förhandlingar om detta. Så har också gjorts. Dessa förhandlingar är ännu inte avslutade. Det står dock klart att om enighet skall nås, vissa justeringar måste ske i det resultat som framförhandlats med Förenta staterna.

2 Föredragandens överväganden

2.1 Bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om tull vid import av äpplen och päron

Mitt förslag: Regeringen bemyndigas att meddela föreskrifter om tull vid import av färska äpplen och päron ur tulltaxenr 08.08 tulltaxelagen (1987:1068). Bemyndigandet bör gälla under begränsad tid.

Skälen för mitt förslag: Importregleringen för äpplen och päron har sitt ursprung i de omfattande handelsregleringarna under den tidiga efterkrigstiden. Dessa regleringar avvecklades efter hand inom övriga varuområden. Importskyddet för äpplen och päron är numera det enda återstående av detta slag. En modernisering kan därför vara motiverad. Ett likvärdigt skydd finns emellertid också i våra närmaste grannländer. I både Finland och Norge tillämpas tullar och kvantitativa regleringar. Inom EEC upprätthåller man för både äpplen och päron månatligen fastställda referenspriser genom utjämningsavgifter. Dessutom tillkommer tull.

Det absoluta importstopp under en viss tid av året som regleringen innebär har ifrågasatts, bl.a. från handelsns sida. Avsaknaden av konkurrens har i debatten hävdats medföra en brist på stimulans till kvalitetsförbättring och effektivisering av produktionen och verka prishöjande.

Att avveckla regleringen utan att samtidigt skapa ett annat skydd skulle emellertid enligt min mening leda till en kraftig reducering av den svenska odlingen. Från odlarnas organisation har också krävts ett skydd mot lågprisimport. Jag anser, efter att ha samrått med chefen för jordbruksdepartementet, ett sådant skydd vara nödvändigt.

I förhandlingarna med Förenta staterna och EEC strävar regeringen mot att nå överenskommelse om ett rimligt lågprisskydd genom viktullar med högre tullsats vid låga priser. Regeringens utgångspunkt i förhandlingarna med EEC är den skyddsnivå som överenskommits med Förenta staterna.

Prisgränserna och tullsatserna bör om möjligt inflationsskyddas genom en särskild indexklausul. Detta innebär att skyddsnivån följer förändringar i priset på importerade äpplen. Förhandlingarna om denna klausul har emellertid ännu inte slutförts.

Avvecklingen av regleringen bör ske stegvis. I förhandlingarna med Förenta staterna har Sverige utfäst sig att öppna gränsen för import av äpplen den 15 december 1988 och den 15 november 1989, för päron den 15 november både år 1988 och år 1989 och att helt avveckla regleringen fr.o.m. år 1990. Förhandlingsuppgörelsen med Förenta staterna, inkl. sloandet av importbegränsningen den 15 december 1988 för äpplen, har dock villkorats med att en överenskommelse kan nås också med EEC och att nya tullsats hinner

införas. För päron har import bedömts kunna medges från den 15 november 1988 utan ett förhöjt tullskydd. Gränsen har under 1980-talet genomsnittligt öppnats för import av päron kring detta datum.

Jag anser det väsentligt från handelspolitisk synpunkt att vad Sverige och Förenta staterna nått preliminär enighet om kan fullföljas. Den slutliga tullnivån är dock beroende av den överenskommelse som kan nås med EEC inom GATT. Jag förordar därför att regeringen får riksdagens bemyndigande att meddela föreskrifter om tull för färska äpplen och päron. I enlighet med ett sådant bemyndigande bör tullskydd införas och ersätta den nuvarande importregleringen. För äpplen bör ett förhöjt tullskydd införas och tillämpas redan den 15 december detta år. Bemyndigandet bör tidsbegränsas t.o.m. utgången av år 1989. Därefter bör de nya tullarna regleras i tulltaxelagen. Jag avser därför att återkomma till regeringen med förslag till ändring i tulltaxelagen.

Det ankommer på regeringen att meddela de föreskrifter som är nödvändiga för att avveckla importregleringen.

Skulle det visa sig att enighet inte kan nås med Förenta staterna och EEC får frågan tas under förnyade överväganden. Om de ställningstaganden som då kan vara aktuella förutsätter riksdagens medverkan avser jag självfallet att återkomma till regeringen med förslag i frågan.

2.2 Stöd till fruktodlingen

Trädgårdsnäringsens Riksförbund och Sveriges Yrkesfruktodlares Riksförbund har hos regeringen begärt stödåtgärder i anslutning till en avveckling av importregleringen. Frågan om ett eventuellt stöd till odlarna bereds för närvarande inom regeringskansliet.

2.3 Oförändrat tullskydd i fråga om fryst eller tillfälligt konserverad frukt

Mitt förslag: Tullskyddet i fråga om frysta äpplen och päron liksom för tillfälligt konserverade päron ur tulltaxenr 08.11 och 08.12 i tulltaxelagen (1987:1068) bibehålls oförändrat.

Skälen för mitt förslag: Som framgår av det tidigare sagda avses förhöjt tullskydd införas för färska äpplen och päron. Jag har tidigare redogjort för vilka tullsatser som i dag gäller för sådan frukt.

För frysta äpplen och päron, även ångkokta eller kokta i vatten, ur tulltaxenr 08.11 och tillfälligt konserverade päron ur tulltaxenr 08.12 gäller under hela året samma tull som för motsvarande färska produkter under den tid dessa är högst tullbelagda. Detta innebär en tull om 25 kr. per 100 kg under hela året.

Om tullskyddet höjs för färska äpplen och päron skulle detta således medföra att tullsatserna för frysta äpplen och päron och för tillfälligt konserverade päron också höjdes. Skäl för detta föreligger inte. Enligt min mening bör tullskyddet för nämnda frukter ligga kvar vid nuvarande nivå.

även om tullen höjs för färska äpplen och päron. Detta förutsätter en ändring i tulltaxelagen.

3 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom utrikesdepartementet upprättats förslag till

1. lag med bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om tull för äpplen och päron.

2. lag om ändring i tulltaxelagen (1987:1068).

Lagförslagen är tekniskt okomplicerade och av en sådan beskaffenhet att lagrådsyttrande skulle sakna betydelse.

4 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att anta lagförslagen. Med hänsyn till den föreslagna tidpunkten för ikraftträdandet bör regeringen vidare föreslå riksdagen att besluta förkorta motionstiden till tre dagar.

5 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag föredraganden har lagt fram.